

Tabela 14.1 Dziesięć zasad szkoły pleców

- 1 Ruszaj się.
- 2 Trzymaj plecy prosto.
- 3 Przy schylaniu uginaj nogi w kolanach.
- 4 Nie dźwigaj ciężkich przedmiotów.
- 5 Jeśli musisz coś dźwigać, to podziel to i niosąc, trzymaj blisko ciała.
- 6 Podczas siedzenia trzymaj plecy prosto i podpieraj górną część ciała.
- 7 Nie stój z wyprostowanymi nogami.
- 8 Nie leż z wyprostowanymi nogami (zginaj je).
- 9 Uprawiaj sport, szczególnie pływanie, bieganie lub kolarstwo.
- 10 Codziennie ćwicz mięśnie kręgosłupa.

■ Siedzenie

Zmniejszający naprężenie efekt krótkotrwałego siedzenia. Siedzenie jest błędnie uważane za pozycję szkodliwie działającą na krążek międzykręgowy. W przypadku osób cierpiących z powodu bólu krzyża, konieczny jest krótkotrwały odpoczynek po dłuższym staniu lub chodzeniu, np. w trakcie zwiedzania muzeum lub robienia zakupów. Dotkliwy, nieznośny ból szybko ulega zmniejszeniu. Jest to spowodowane tym, że spłyca ona po dłuższej trwającym staniu hiperlordoza w dolnym odcinku lędźwiowym kręgosłupa ulega zmniejszeniu, gdy człowiek usiadzie, co skutkuje powiększeniem otworów międzykręgowych i poszerzeniem kanału kręgowego. O tym, że jednostki ruchowe kręgosłupa są poddawane mniejszemu obciążeniu podczas spłaszczonej lub kifotycznej postury, świadczy również to, że osoby z atakiem rwy kulszowej przybierają właśnie pozycję ciała z niewielkim pochyleniem tułowia ku przodowi.

! Siedzenie z kończynami zgiętymi w stawach biodrowych i kolanowych oraz zneutralizowana lordoza odcinka lędźwiowego kręgosłupa przywracają naturalne krzywizny kręgosłupa istniejące we wczesnym okresie rozwoju ontogenetycznego.

Pozycja siedząca jest również filogenetycznie starsza niż postawa wyprostna, w której stawy biodrowe są w pozycji wyprostowanej. Siedzenie znosi wszelkie posturalne elementy, jakie powstały w trakcie stania: lordozę w odcinku lędźwiowym, wyprost w stawach biodrowych i wyprost w stawach kolanowych. Postawa siedząca również koresponduje ze zmniejszającą napięcie „pozycją krzeselkową”, aczkolwiek obróconą o 90°, w wyniku czego na kręgosłup oddziałuje siła gra-

faktów. Celem szkoły pleców jest unikanie wzrostów ciśnienia śródkręgowego (Farfan 1996).

Unikanie ruchów teleskopowych w stawach międzykręgowych. Osiove obciążenie kręgosłupa skutkuje w odcinku lędźwiowym powstaniem wzajemnych ruchów teleskopowych pomiędzy powierzchniami stawowymi stawów międzykręgowych. Lordoza i hiperlordoza wzmagają dodatkowo ten efekt. Torebki stawowe stawów międzykręgowych zostają rozciągnięte. Takiej niekorzystnej sytuacji można przeciwdziałać, zginając kończyny dolne w stawach (zasady 7–8).

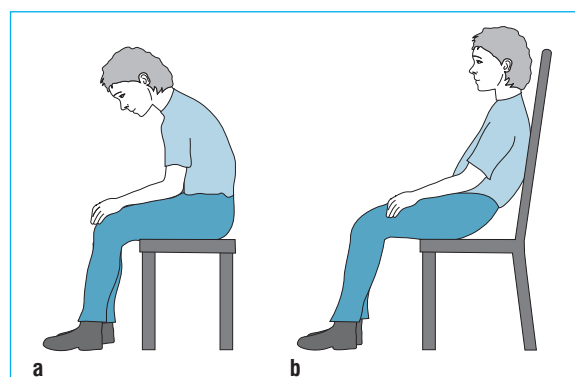
Wzmacnianie muskulatury mięśni tułowia (ryc. 14.3) (zob. rozdział 5). Trening mięśni brzucha, prostownika grzbietu oraz mięśni proksymalnej części kończyn dolnych wzmacnia stabilizację poluzowanych segmentów ruchowych kręgosłupa.

witacji. Prawidłowa postawa w trakcie siedzenia jest kluczowa, aby obciążenie kręgosłupa było równomierne i bliskie minimalnemu.

Wyróżnia się trzy sposoby siedzenia, ze środkiem równowagi położonym przed, w środku i ku tyłowi od płaszczyzny, w której siedzi człowiek.

Siedzenie w pozycji pochylonej do przodu

! W pozycji siedzącej z pochyleniem ku przodowi (ryc. 14.4) ciśnienie wewnątrz krążka międzykręgowego jest dwukrotnie wyższe niż podczas stania.

Ryc. 14.4 a, b.

- a Siedzenie z pochyleniem ku przodowi: ciśnienie śródkrążkowe w odcinku lędźwiowym kręgosłupa wynosi 0,65 MPa.
- b Siedzenie z pochyleniem ku tyłowi: ciśnienie śródkrążkowe w odcinku lędźwiowym kręgosłupa wynosi 0,3 MPa.